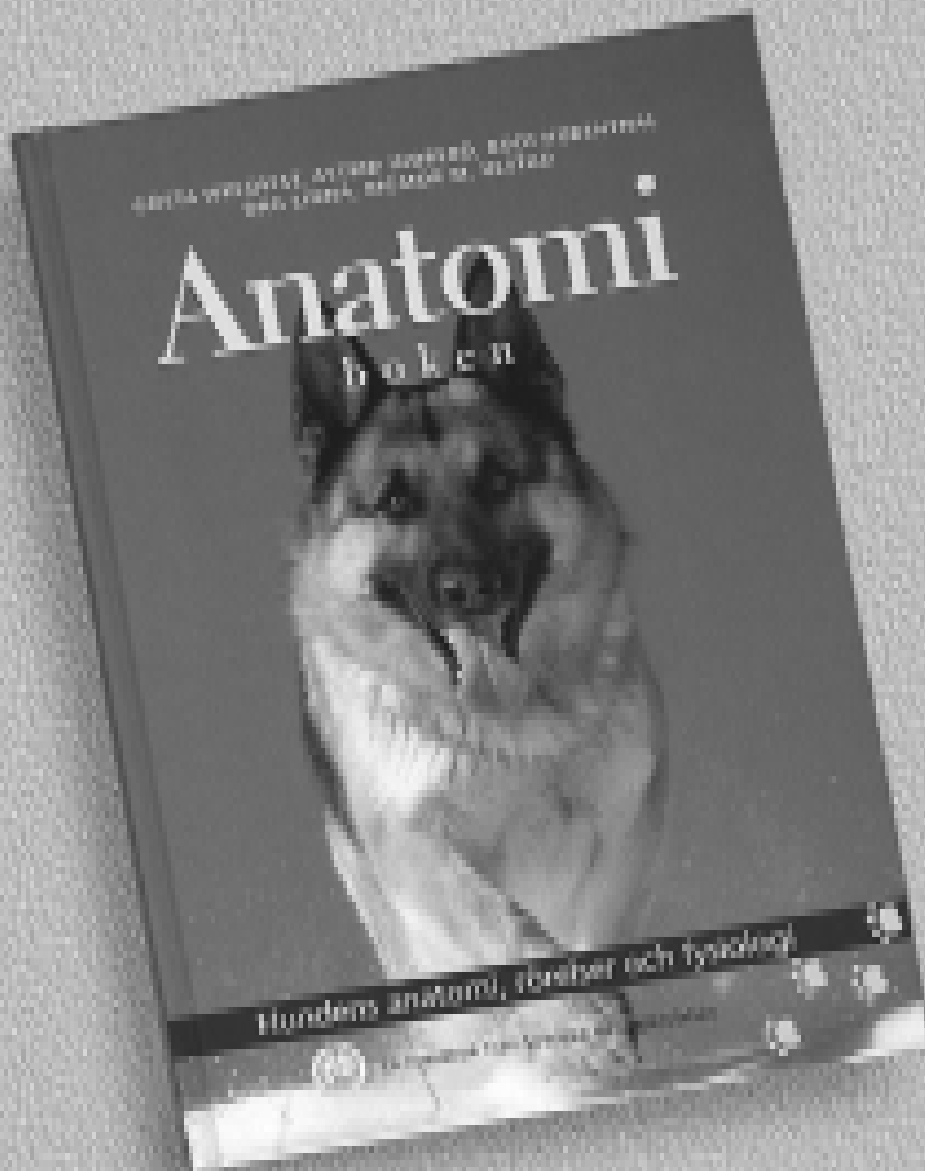

Svenska Kennelklubben
Uppfödarutbildning

Anatomi

Grundkurs

Handledning, målbeskrivning, råd och anvisningar
2004-01-20

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Introduktion

Anatomiboken är en av de delar som ingår i det utbildningspaket som Svenska Kennelklubben erbjuder uppfödare och andra hundintresserade.

Utbildningspaketet vänder sig i första hand till uppfödarna och SKKs ambition är att stärka uppfödarens möjligheter att förstå helheten i avel med rashundar.

För att lyckas med detta behöver den goda uppfödaren både praktik och teori.

Avsikten med *Anatomiboken* är att öka kunskapen om hundars konstitution så som den utvecklats för varierande ändamål inom olika raser. En breddad och fördjupad kunskap om anatomi och anatomiska begrepp bör kunna förbättra kommunikationen och öka samarbetsmöjligheterna mellan alla som sysslar med hundar.

*Anatomiboken*s studieplan och lärarhandledning är inriktade på de baskunskaper som bör finnas hos varje uppfödare.

Respektive ras standard är ett centralt verktyg i all hundavel. Därför bör standardens ansvar, uppbyggnad och funktion samt tillkomst och revidering ägnas tid redan vid första träffen. En standard bör därefter följas av varje kursdeltagare under kursens träffar. Rubrikerna vid varje träff har sin beskrivning i standarden varför det finns skäl att ofta studera vad respektive deltagares rasstandard säger. Standarden kan också användas på andra sätt. Inte minst brukar studiet av andra raser är den egna, öka förståelsen för andras hundraser och hunden som helhet.

Att finna sambandet mellan byggnad, rörelser, mentalitet och ändamål är att närma sig essensen av hundars skönhet, harmoni och funktion.

Kurser i anatomi och bedömning har för många hundentusiaster blivit grunden till ett avsevärt fördjupat intresse för sambandet mellan anatomi och rasfunktion hos hundar. Vi hoppas att det även kommer att gälla för er!

Delmålsbeskrivning

Grundkurs anatomi

Mål

- Att ge **grundläggande kunskaper i hundens anatomi. Särskilt viktig är sådan kunskap som dels kan tydliggöra anatominns betydelse för funktionen och dels kan kopplas till och belysa rasstandarden för respektive kursdeltagares egen ras.**
- Ge **deltagarna förståelse för sådana anatomiska förtjänster och avvikelser som bör påverka besluten vid val av avelsdjur.**

Efter kursen skall deltagaren

- Kunna ge exempel på kroppsbyggnaden hos olika raser och hur dessa olikheter avspeglas i funktionen hos respektive ras.
- Kunna redogöra för fram- och bakbenens konstruktion, ge exempel på olikheter i konstruktion hos olika raser och ange avvikelser från normala fram- och bakpartier.
- Kunna beskriva hundens normala rörelseschema, ange viktiga rasbundna olikheter och nämna några vanliga avvikelser från normala rörelser.
- Översiktligt kunna redogöra för olika typer av huvuden, ögon- och öronformer samt för olika pälsstrukturer och olika typer av svansar.
- Kunna redogöra för olika former av bett samt för tandformeln i ett normalt bett och avvikelser från denna.
- Ha respekt för den värdering varje uppfödare måste göra av tilltänkta avelsdjurs anatomiska förtjänster och fel innan dessa blir använda i avel.

Material

Anatomiboken, Uppfödarboken (s. 13-18 "Anatomi", "Hundens kroppsdelar" & "Rasstandard" och s. 128-131 "Exempel på rasstandard"), särtryck ur SKKs kompendium **Anatomi och fysiologi**, rasstandarder, overheadbilder samt videon **Hundens byggnad och rörelser I - III** av Gösta Winqvist. Eventuella rasvideofilmer och raskompendier för deltagarnas raser kan utgöra ett tillskott.

SKKs Utställnings- och championatbestämmelser kan vara till hjälp under kursen, inte minst vid de sista två träffarna.

Tidsram för kursen

Fem (5) träffar, varav de fyra första på 3x45 minuter. Om ett veckoslut används som alternativ bör man ha studerat boken mer ingående innan kursstart. Som avslutning bör en femte träff genomföras i form av ett studiebesök vid en officiell hundutställning.

Kursens genomförande

Det som här följer är ett exempel på hur kursen kan genomföras. Kursen bör anpassas till deltagarnas erfarenhet och intresse.

- En fördel med att dela upp kursen på flera träffar är att inläsning av bokens olika avsnitt inte blir så omfattande och koncentrerad. Mellantiden ger också möjlighet att praktisera avsnittens innehåll och smälta intryck.
- Under kursen bör man ha tillgång till levande hundar vilket man får ta hänsyn till vid val av kurslokal. Det är oftare lättare att tala fritt och spontant om hundar som inte ägs av kursdeltagarna varför det kan vara en fördel att låna hundar utifrån. Ett krav är att hundarna har ork att bli hanterade ganska ingående av kursdeltagarna.
- De frågor som finns i **Råd och anvisningar** ger möjlighet för kursdeltagarna att dela med sig av egna erfarenheter och bidrar ofta till att kursdeltagarna engageras och blir aktiva.
- Det är av värde att starta varje kurstillfälle med återblickar och fundera över vilka delmål som uppnåtts, både vid själva kurstillfällena och tiden däremellan.
- Vi vill rekommendera kursens handledare/studiecirkelledare att inför kursen förhandsstudera videofilmerna och välja ut delar av dem att se tillsammans.
- Kursdeltagarna bör ha tillgång till **Anatomiboken**, kompendium och rasstandard före kursstarten. Vissa avsnitt ur arbetsmaterialet skall vara läst innan träffarna.
- Hänvisningar till **Anatomiboken** och andra hjälpmedel finns under råd och anvisningar.
- Underlag för OH-bilder finns i kurshandledningen.

Tips: Föreläsare kan inbjudas till något tillfälle. Ett antal exteriördomare har särskilt handledarutbildats av SKK för att föreläsa om eller hålla kurser i anatomi och bedömning. SKKs utbildningsavdelning kan lämna namn på sådana domare.

Förslag till kursupplägg

Inför träff 1

Kursdeltagarna bör ha fått Anatomiboken i god tid innan träff 1.

Bokens inledning och avsnittet om hundens ursprung på sidorna 9-13 samt de vanligaste anatomiska begreppen på s. 14 bör vara inlästa och utgöra utgångspunkt vid den första gemensamma träffen.

Träff 1

Första sammankomsten kan handla om:

1. Hundens ursprung
2. Exteriöra begrepp
3. Rasstandardens betydelse för rasen.
4. Skelettets delar
5. Hundens olika leder
6. Mentalitet

Träff 2

Andra sammankomsten kan handla om:

1. Repetition av skelettet
2. Muskulatur
3. Tänder och bett
4. Huvudets delar
5. Ögon och öron
6. Olika pälsar och dess funktion.
7. Vad säger respektive standard om ovanstående om punkterna 1-6 vid träff 2?

Träff 3

Tredje sammankomsten kan handla om:

1. De inre organen och hur dessa skyddas
2. Gångarter
3. Rörelser och funktion
4. Vad säger standarden om punkterna 1-3 vid träff 3?

Träff 4

Fjärde sammankomsten kan handla om:

1. Förberedelser för utställning
2. Domarens sätt att se på hunden vid en utställning
3. Hunden i stående och rörelse
4. Utställningsträning
5. Förberedelser för träff 5

Träff 5

Femte sammankomsten kan handla om att:

1. Gå på en officiell utställning
2. Se på olika raser och domarens arbete
3. Låta en utställningsdomare beskriva vad han studerar vid bedömning
4. Avsluta och utvärdera

Träff 1

Inför träff 1

Bokens inledning och avsnittet om hundens ursprung är stimulerande att ha som gemensam utgångspunkt vid första träffen. Att ha bekantat sig med de vanligaste exteriöra begreppen på s. 14 underlättar kommunikationen mellan deltagarna från start.

Notera att linjerna som anger skenben/vadben på s. 15, inte tydligt beskriver vad som avses.

Rasstandarderna är själva grundlaget för varje ras och inkluderar den rasbundna anatomin. För att studera hur rasstandarderna beskriver detta, återkommer standarderna som referens vid varje träff. Därför bör varje deltagare ha tillgång till sin egen ras standard vid varje träff. I det fall deltagarnas raser är av samma typ, kan man behöva komplettera.

Det är en fördel att ha med någon eller några (beroende på antal deltagare) tålmodiga hundar att känna igenom vid varje kurstillfälle. Till träff 2 är det en fördel om man kan finna raser av lite olika typ t. ex. galoppör, travare, kortbent, långskallig, kortskallig, kortpälsad, långpälsad och så vidare.

P1. Hundens ursprung

Anatomiboken s. 7-13

Vad gäller hundars ursprung och historiska utveckling, bör man koncentrera sig på de stora frågorna om byggnad och funktion samt hur detta förfinats för att passa människans behov. Det är viktigt att poängtera att utvecklingen mot speciella hundtyper och så småningom hundraser har skett på olika sätt och med olika hastighet i olika områden på vår jord. Alla raser har en bruksfunktion, nämligen i betydelsen att varje ras har skapats för ett visst syfte. Med tanke på hundsläktets variationsrikedom får man då också konstatera att man önskar skilda egenskaper hos olika raser - just beroende på vad de ska användas till. Vår gemensamma uppgift är därför att bevara varje ras, så som den beskrivs i varje standard, inte förändra den efter eget huvud. En uppfödarambition måste naturligtvis också vara att stärka och höja kvalitén i generation efter generation. Vi får ha i åtanke att t.o.m. uppfödare som ägnar ett helt liv åt hunduppfödning, rent tidsmässigt utgör en liten del av en ras, som ska bevaras i många mansåldrar framöver. Insatsen kan dock

Anteckningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

vara mycket betydelsefull för rasens framtid och innebär ett stort ansvar, något att ömsint hålla i en kupad hand.

Välj ett par raser av olika typ och studera vad de är till för. Fundera sedan över vad som då är viktigt för respektive ras.

Vid deltagarpresentationen kan var och en beskriva sin egen hundras, dess ursprung och användningsområde. Beskrivningen kan knytas till avsnittet ”Hundens ursprung” som studerats inför träffen.

P2. Exteriöra begrepp

Anatomiboken s. 14, OH-bild nr. 1-3

För att lätt förstå uppfödarkollegor och inte minst exteriördomares skrivna kritiker, är det betydelsefullt att ha ett likartat språk. Därför är det angeläget att tillägna sig och använda de vedertagna begrepp som används då man beskriver hundar.

Vi föreslår därför att ni använder dem under kursen så att de känns vant och bekvämt framöver.

P3. Rasstandardens betydelse

OH-bild nr 18-21 (standardens uppbyggnad), egna rasstandarder

Inom FCI ansvarar kennelklubben i varje ras hemland för sina egna rasers standarder. Det betyder att endast hemlandet kan genomföra ändringar i en standard.

Något att fundera över med en rasstandard i handen:

En del standarder är gamla och så gott som orörda sedan de ursprungligen skrevs, andra är nyare.

Hur gamla är de flesta rasstandarderna och hur kom de egentligen till?

Hur vet man vem som ansvarar för varje rasstandard?

Ofta studerar vi ingående och diskuterar rasstandardens detaljbekrivning. Varje standard inleds dock med rubriker som informerar om hemland, bakgrund, ändamål och helhet. Först därefter kommer detaljerna. Hur kan man tolka det och vad kan man förstå av det som kommer inleder en standard, när man tolkar detaljbekrivningen?

Ibland revideras en standard. Vad kan vara orsak till det?

Anteckningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Träff 2

P1. Repetition av skelettet

Vid repetition är det lämpligt att ta upp frågeställningar som uppstått sedan första träffen så att de får tillfälle att belysas genom kursdeltagarnas skilda erfarenheter.

Här är tillfälle att beskriva upptäckter på de egna hundarna som gissningsvis blivit grundligt genomgångna av sina ägare sedan första träffen.

Vid olika tillfällen under kursen blir det naturligt att återgå till skelettets konstruktion.

P2. Muskulatur

Anatomiboken s. 20, 40, särtryck ur SKKs kompendium **Anatomi och fysiologi** och OH-bild nr. 7-8

Här får man koncentrera sig på de stora viktiga muskelpaketerna och studera var de sitter samt varför de är så betydelsefulla.

Framstället och ländpartiet är två anatomiskt muskelberoende delar på hund. Inte minst framstället, som saknar benförbindelse med resten av skelettet, är försett med ett stort muskelpaket. Detsamma gäller halsen som betyder mycket för balans och rörlighet och dessutom ska bära upp huvudet.

Länden kan, om den är lång och mycket svag, utgöra en svag länk i kotpelaren. Ländens skelettkonstruktion har därför betydelse för utveckling av den viktiga ländmuskulaturen. Bakbenens muskelpaket är stort och behöver vara välutvecklat för goda rörelser. Fysisk aktivitet är alltså mycket betydelsefull för att stärka hunden med en väl utvecklad muskulatur.

Här finns skäl att fundera över några typer av hundar som i särskilt hög utsträckning är beroende av att de här partierna är välutvecklade.

P3. Tänder och bett

Anatomiboken s. 24-32, OH-bild nr. 15-17

De olika bett som förekommer på hund liksom tandformeln ska kännas igen.

Inom vissa raser finns större respektive mindre tolerans beträffande avvikelser. Käkarnas form och beskaffenhet har stor betydelse i sammanhanget. Korta utvecklade underkäkar resulterar t. ex. inte sällan i rejäla överbett medan långa kraftiga underkäkar med markerad haka kan ge motsatsen.

Anteckningar

Här finns anledning att diskutera frågor som:

Vad är typiskt för valpen, den växande junioren eller unghunden, hunden i sin blomstring, den åldrande hunden?

Se videofilmen om rörelser och funktion. Diskutera därefter eller i samband med filmen, de olika rörelser som redovisas i anatomiboken. Utgå hela tiden från den korrekt byggda hunden när ni jämför felaktiga rörelser.

Här följer några exempel på frågor som ni kan ställa er!

- Varför har hunden korta steg fram? Beror det på vinklar, motionering, för mycket mat eller...?
- Varför går hunden marktrångt? Beror det på bröst-korgen, skuldran, korset eller...?
- Vad innebär det för hunden om den har korta framsteg och långa bakbensrörelser? Kan en sådan hund ha vägvinnande rörelser?
- Vad betyder en framskjuten skuldra för rörelserna?
- Hur påverkar korset bakbensrörelserna om det är kortlångt, rakt-brant och olika kombinationer av detta?
- Hur påverkar ryggen rörelserna om den är för lång, för kort, sänkt, karp eller mycket lös?
- Vad är orsaken till att hunden "faller på fronten"? Kan det vara övervinkling, kort överarm eller är hunden lös och tjock?
- Vad innebär olika avvikelser från normal benställning (sett bakifrån resp. framifrån)?
- Vad har tassarnas form för betydelse för funktionen när hunden rör sig?

P4. Vad säger standarden

Det är viktigt att hela tiden gå tillbaka till rasstandarderna och diskutera vad denna säger. Vad som är korrekt hos en ras kan vara oönskat hos en annan. Vår gemensamma uppgift är att bevara varje ras enligt dess standard och omfattar både utseende och funktion.

Anteckningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Det finns ytterligare detaljer som kan vara viktiga inför utställningen. Diskutera utifrån egna erfarenheter inom gruppen.

En erfaren uppfödare/utställare kan bjudas in för att berätta om sina förberedelser inför utställning

P2. Domarens sätt att se på hunden vid utställning

Vad är det som utställningsdomaren tittar på hos hunden vid en utställning och hur går domaren tillväga? Här kan en inbjuden exteriördomare berätta om sitt arbete i ringen. Vad får man tänka på vid bedömning av hundar i olika åldrar? Vad är utvecklingsbundet till åldern? Vad gäller för valpen och den unga växande hunden, för hunden i sin blomning och för den äldre veteranen?

Utställningens mål och mening bör tas upp. Skilj på fenotyp och genotyp.

Vid exteriörbedömning bedömer domaren den individ han/hon har framför sig, fenotypen. Hunden bedöms som ett resultat av tidigare uppfödarmödor och i den kondition den är vid utställningstillfället. Hundens avelsvärde, genotypen, vet man nämligen inget om genom att exteriörbedöma en hund.

En hund i god kondition har naturligtvis de bästa förutsättningarna att visa upp sina kvaliteter.

Här följer några punkter som har betydelse för domaren:

- hundens uppträdande i ringen
- förtjänster och felaktigheter i förhållande till rasstandard (helhet, typ och detaljer)
- bitt och tänder
- könsprägel
- rörelser
- mentalitet och temperament
- päls och färger
- om hunden är förberedd för utställning, t.ex. ringvana, kondition (tjock och lös, mager, vältränad...)

Anteckningar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

